

Valsts izglītības
satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Nr. 8.5.2.0/16/I/001

«Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai»

Profesionālās kvalifikācijas eksāmena satura TITULLAPA

Nozares/sekтора nosaukums	Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors
Profesionālā kvalifikācija	"Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis"
Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenis	4. LKI līmenis

Pasūtītājs:

Valsts izglītības satura
centrs

Metodiskais atbalsts:

Projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide
profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai"
Elita Skrupska

Literārā redaktore:

Sanda Rapa

Izpildītājs:

Biedrība "Izaugsmes grupa
"Uzdriksies""

Darba grupas vadītājs:

Jurijs Stetjuha

Darba grupa:

Linda Krāģe, Saiva Kuple, Ieva Baļļa, Kārlis Rubenis, Māris
Jēkabsons, Baiba Leitlante

Vērtētāji:

Latvijas Darba devēju konfederācija
Nozares eksperte: Iveta Daugule-Balode

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
Nozares eksperte: Indra Saulesleja

Profesionālās kvalifikācijas eksāmena PROGRAMMA
Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors, profesionālā
kvalifikācija "Šķiedru materiālu restaurācijas tehniks", 4. LKI līmenis

Mērķis	Pārbaudīt un novērtēt eksaminējamā profesionālās kompetences atbilstoši profesijas standarta prasībām vai profesionālās kvalifikācijas prasībām.	
Darba uzbūve	Uzdevumu skaits	3
	Uzdevumu veidi	Praktiskais darbs, restaurācijas pases izstrāde, procesa un rezultāta prezentācija, rakstiski zināšanu pārbaudes jautājumi, mutiskas atbildes uz eksaminācijas komisijas jautājumiem.
	Uzdevumu izpildes kopējais laiks minūtēs	20 min. (1. diena) 70 min. (prezentēšana 2. dienā – atbilstoši izglītības iestādes mācību plānam)
Uzdevumu apraksts	Restaurēt šķiedru materiālu priekšmetu/objektu no doto priekšmetu grupām: • apģērbi (<i>piemēram, kleitas, jakas, zeķes, kurpes u.c.</i>), • aksesuāri (<i>piemēram, somas, cepures, maki, jostas u.c.</i>), • lietišķi dekoratīvie priekšmeti (<i>piemēram, gobelēni, sedziņas, galdauti, tamborējumi, tapetes, kartītes, periodika, grāmatas u.c.</i>), • sadzīves priekšmeti (<i>piemēram, galdauti, gultasveļa, lakati, rokraksti, publikācijas, grāmatas u.c.</i>), • interjera priekšmeti (<i>piemēram, mēbeļu audumi, pārklāji, gobelēni, lampas, aizslietņi, tapetes u.c.</i>). 1. Iegūt, izpētīt un apstrādāt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju, aizpildīt restaurācijas pasi (1. un 2. pielikums). Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. 1.1. Raksturot priekšmeta/objekta stāvokli (bojājumu shēmas, materiāli, fotofiksācija, uzmērīšana) un iegūto informāciju iekļaut restaurācijas pasē. 1.2. Izpētīt priekšmetu/objektu pirms restaurācijas (vēsturiskā, mākslinieciskā izpēte, iepriekšējā restaurācija/labošana/remonts) un iegūto informāciju iekļaut restaurācijas pasē. 1.3. Sastādīt restaurācijas programmu. 1.4. Izstrādāt prezentāciju (3. pielikums) par restaurējamo objektu un darba programmu. 1.5. Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. (<i>prezentēšanas laiks 10 min. un diskusija ar eksaminācijas komisiju 10 min., kopā 20 min.</i>) Eksaminējamais izanalizē eksaminācijas komisijas ieteikumus un nepieciešamības gadījumā pilnveido restaurācijas programmu. 2. Restaurēt šķiedru materiālu priekšmetu/objektu, prezentēt restaurācijas procesu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. 2.1. Realizēt darba uzdevumu atbilstoši restaurācijas programmas	

		punktiem. 2.2. Dokumentēt darba procesu, nepieciešamo informāciju ierakstot restaurācijas pasē. 2.3. Izstrādāt rekomendācijas objekta glabāšanai, uzturēšanai, kopšanai. 2.4. Izstrādāt prezentāciju (4. pielikums) par objektu, darba uzdevumu un izpildīto restaurācijas programmu. 2.5. Prezentēt priekšmeta/objekta restaurācijas procesu un atbildēt uz eksaminācijas komisijas jautājumiem. <i>(prezentēšanas laiks 15 min. un diskusija ar eksaminācijas komisiju 15 min., kopā 30 min.)</i> 3. Atbildēt rakstiski uz pieciem zināšanu pārbaudes jautājumiem. 3.1. Atbildēt rakstiski uz vienu jautājumu par restaurācijas ētiku vai restaurācijas jēdzieniem. 3.2. Atbildēt rakstiski uz diviem jautājumiem par objekta preventīvo konservāciju šķiedru materiāliem vai priekšmeta glabāšanas, eksponēšanas noteikumiem. 3.3. Atbildēt rakstiski uz diviem jautājumiem par šķiedru materiāla priekšmeta demontāžu vai zudušo elementu atdarināšanu. <i>(izpildes laiks 40 min.)</i> 1.1.–1.6. uzdevums un 2.1.–2.4. uzdevums izpildāms pirms eksāmena. 1.7., 2.5., 3. uzdevums izpildāms eksāmena laikā. 24 stundas pirms profesionālās kvalifikācijas eksāmena otrās daļas eksaminējamais iesniedz aizpildītu "Darba vadītāja kvalifikācijas darba novērtējumu" (5. pielikums).								
Norises vieta un nepieciešamie materiālie līdzekļi		Eksāmena norisei nepieciešama telpa sagatavoto materiālu/objektu prezentēšanai un eksponēšanai (ja iespējams) un mācību klase. Nepieciešamie palīg līdzekļi: projektors vai TV ekrāns prezentācijai, dators (ar kameru, skaņu), interneta pieslēgums, objektu izvietojšanai nepieciešamie podesti, stendi utt. 3. uzdevuma izpildei katram eksaminējamajam nepieciešams: • A4 baltais papīrs; • rakstāmpiederumi.								
Vērtēšanas kārtība		Uzdevumu izpildi vērtē eksaminācijas komisija. Vērtēta tiek katra uzdevuma izpilde. Maksimāli iegūstamais punktu skaits ir 132, kas atbilst 100 %. Eksāmens ir nokārtots, ja uzdevumu izpildes apjoms nav zemāks par 60 %. Eksāmena vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:								
Iegūto punktu skaits	1–19	20–39	40–58	59–78	79–89	90–99	100–110	111–120	121–127	128–132
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

IETEIKUMI RESTAURĀCIJAS PASES SATURAM (ieteicamā forma)

Gads un datums [kad darbs nodots restaurācijā] – [kad restaurācija pabeigta]

Restaurators [vārds, uzvārds, apliecības nr.]

Uzņēmums [firma, muzejs u.c. – pilns nosaukums]

Inventāra nr. [numurs, kas priekšmetam dots muzejā, kolekcijā, kultūras pieminekļu sarakstā]

Reģistrācijas nr. [numurs, kas priekšmetam dots restaurācijas darbnīcas darba žurnālā]

OBJEKTA NOSAUKUMS

1. Ziņas par restaurējamo objektu

Autors; datējums; materiāls; tehnika

Izmēri; izmaiņas, kas noskaidrojušās restaurācijas procesā [ja nav, tad norādīt to, ka nav]

2. Objekta īss apraksts [vēsturiskā informācija, mākslinieciskā izpēte (stils, kompozīcija, sižets)]

3. Īsas ziņas par objekta vēsturi un iepriekšējo restaurāciju [ziņas par iepriekšējo restaurāciju/labošānu/remontu]

4. Objekta tehniskais stāvoklis pirms restaurācijas [materiālu un bojājumu raksturošana; vides raksturojums (ja attiecināms)]

5. Restaurācijas programma

6. Kvalificēta restauratora – darba vadītāja atzinums [atreferēt, norādot datumu]

7. Restaurācijas procesu apraksts, to pamatojums [metode, receptūra, tehnoloģija, materiāli, instrumenti; obligāti jāuzrāda darba procesu ilgums, atkārtoti veiktā procesa pamatojums, pārtraukšanas pamatojums, fotofiksācijas brīdis, līdzdalībnieki – citi restauratori, izpētes veicēji]

8. Rekomendācijas objekta glabāšanai (nosacījumi, uzglabāšanas veids), uzturēšanai, kopšanai

9. Pielikumi:

9.1. Foto [saraksts ar komentāriem – pirms, procesā, pēc tā; fiksētas visas objekta pozīcijas (fragments, plakne, detaļas, saistība ar vidi, tuvplāns); objekta fragmentu fotofiksācija pirms un pēc restaurācijas; fotoattēlu izmēri ne mazāki par 9 × 13 cm; visi fotoattēli numurēti, tiem pievienotas anotācijas; visiem sējumā iekļautajiem fotoattēliem ir jābūt kvalitatīviem, ar augstu izšķirtspēju un skaidri saskatāmām detaļām]

9.2. Kartogrammas (bojājumu shēmas) [saraksts]

9.3. Citi

Restaurators [paraksts]

Restaurācijas darba vadītājs vai konsultants [paraksts]

Datums

Piezīmes:

- 1. Pasē vēlams sniegt atbildes uz visiem jautājumiem, saglabājot jautājumu secību.*
- 2. Objekta izmēri uzrādāmi centimetros, shēmas un plāni – mērogā.*
- 3. Kvadrātiekvās norādīti tikai paskaidrojumi pases aizpildīšanai.*
- 4. Ja restaurācijas procesā piedalās vairākas personas (restauratori), eksaminācijas komisijai iesniedzamā pase var atspoguļot tikai atsevišķu fragmentu vai daļu restaurāciju, tomēr jābūt atsaucēi uz kopējo restaurācijas procesu.*

2. pielikums

Norādījumi

RESTAURĀCIJAS PASES noformēšanai

I. Vispārīgās prasības

Restaurācijas pasi noformē datorsalikumā uz A4, A3, A2, A1, A0 formāta papīra lapām, kuras apdrukā no vienas puses.

Lapu skaitīšanu sāk ar titullapu. Uz titullapas numuru neraksta.

Darbu aizstāvēšanai iesniedz iesietu A4 formātā. A3, A2, A1, A0 lapas tiek locītas.

II. Struktūra

1. Titullapa

Titullapā jānorāda:

- 1.1. darba nosaukums;
- 1.2. autora vārds, uzvārds;
- 1.3. izglītības iestāde un izglītības programma;
- 1.4. iegūstamā kvalifikācija;
- 1.5. darba vadītāja vārds, uzvārds;
- 1.6. darba izveides vieta un gads.

2. Restaurācijas pase

3. pielikums

Norādījumi IZPĒTES INFORMĀCIJAS UN DARBA PROGRAMMAS PREZENTĀCIJAS noformēšanai

Prezentācijā secīgi atspoguļo objekta izpētes gaitu, izmantojot restaurācijas pasē ievietoto tekstu, fotogrāfijas, bojājumu shēmas utt. Prezentācijas dizainu, burtu izmērus, fotoattēlu izmērus izvēlas izglītojama, sadarbojoties ar restaurācijas darbu vadītāju.

1. slaidis. Augšpusē ievietota izglītības iestādes emblēma/logo vai pilns nosaukums. Restaurējamā objekta nosaukums (piemēram, galds, krūze, mehānisma detaļa utt.). Restaurācijas veicējs: vārds, uzvārds; Restaurācijas darbu vadītājs: vārds, uzvārds, amats, profesionālā kvalifikācija. Slaida apakšpusē – mācību gads.

2. slaidis. Izvietotas ziņas par restaurējamo objektu.

Autors (ja nav zināms, tad raksta "nezināms"); objekta darināšanas gads, laika posms; objektā izmantotie materiāli; tehnika; objekta izmēri. Pēc izvēles ievieto restaurētā objekta kopskata attēlu.

3. slaidis. Objekta kopskata attēls pirms restaurācijas.

4. slaidis. Objekta dimensiju plakņu attēli pirms restaurācijas, vadoties pēc objekta veida (sānu malas/plaknes/virspuse/apakšpuse utt.).

5.–9. slaidis (maksimums 6 slaidi). Objekta stāvokļa raksturojums: ievietoti fotoattēli ar raksturīgāko bojājumu vietām, bojājumu īss paskaidrojums/shēmas, apjoma izvērtējums.

10. slaidis. Restaurācijas programma.

11.–12. slaidis. Restaurācijas programmas īss katra punkta izpildes plāns (metode, materiāli, šķīdumi utt.).

4. pielikums

Norādījumi RESTAURĀCIJAS PASES PREZENTĀCIJAS noformēšanai

Prezentācijā secīgi atspoguļo restaurācijas gaitu, izmantojot restaurācijas pasē ievietoto tekstu, fotogrāfijas, bojājumu shēmas utt. Prezentācijas dizainu, burtu izmērus, fotoattēlu izmērus izvēlas izglītojamais, sadarbojoties ar restaurācijas darbu vadītāju.

1. slaidis. Augšpusē ievietota izglītības iestādes emblēma/logo vai pilns nosaukums. Restaurējamā objekta nosaukums (piemēram, galds, krūze, mehānisma detaļa utt.). Restaurācijas veicējs: vārds, uzvārds; Restaurācijas darbu vadītājs: vārds, uzvārds, amats, profesionālā kvalifikācija. Slaida apakšpusē – mācību gads.

2. slaidis. Restaurācijas programma.

3.–6. slaidis (maksimums 6 slaidi). Objekta restaurācijas procesu raksturojums: ievietoti fotoattēli no dažādiem objekta restaurācijas procesiem ar īsiem aprakstiem ar lietotajiem materiāliem, šķīdumiem, metodēm utt.

7. slaidis. Objekta kopskata attēls pēc restaurācijas.

8. slaidis. Objekta dimensiju plakņu attēli pēc restaurācijas, vadoties pēc objekta veida (sānu malas/plaknes/virspuse/apakšpuse utt.).

DARBA VADĪTĀJA KVALIFIKĀCIJAS DARBA NOVĒRTĒJUMS

1. Izglītības iestāde	
2. Eksaminējamais	
3. Darba nosaukums	
4. Specializācija	
5. Darba vadītājs	

6. Kvalifikācijas darba novērtējums *(maksimāli iegūstamais punktu skaits 41)*

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
1. Restaurācijas/konservācijas darba uzdevuma izvērtēšana atbilstoši šķiedru materiālu objekta restaurācijas programmai. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Sadarbojas ar darba vadītāju darba uzdevuma sagatavošanas laikā.	1
	Izsaka priekšlikumus darba uzdevuma izstrādē.	1
	Izrāda iniciatīvu, iesaistās diskusijās, meklē informāciju par objektu.	2
2. Restaurācijas/konservācijas darba uzdevuma veikšanai optimālāko metožu izvēle. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Atšķir restaurācijas/konservācijas metodes.	1
3. Darba vietas sagatavošana šķiedru materiālu restaurācijai/konservācijai, ievērojot ergonomikas principus. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Ievēro darba vietas sagatavošanas prasības.	1
	Pēc darba procesa veikšanas sakārto darba vietu, t.sk. instrumentus, iekārtas.	1
4. Instrumentu un iekārtu sagatavošana šķiedru materiālu restaurācijai/konservācijai. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Izvēlas darbam atbilstošus instrumentus un iekārtas.	1
	Pārbauda un sagatavo instrumentus un iekārtas pirms darba uzsākšanas.	1
	Ievēro darba aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības prasības.	1
5. Palīgmateriālu, to skaitā ķīmisko darba šķīdumu un līmju, sagatavošana šķiedru materiālu restaurācijai/konservācijai atbilstoši kvalificēta restauratora norādījumiem. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Racionāli, atbilstoši darba uzdevumam sagatavo palīgmateriālus.	1
	Ievēro receptūru, seko līdzi norādījumiem.	1
	Lieto individuālos aizsardzības līdzekļus.	1
6. Detaļu marķēšana atbilstoši restaurācijas/konservācijas darba uzdevumam. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Lieto atbilstošus oriģinālam drošus marķējuma apzīmējumus.	1
	Secīgi marķē detaļas.	1
7. Dalība restaurējamā/konservējamā objekta demontāžā. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Ievēro demontāžas darbu secību.	1
	Veic demontāžu, saglabājot oriģinālu.	1

<i>skaits 2)</i>		
8. Restaurējamā/konservējamā objekta tīrīšana ar vienkāršām metodēm. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Tīrot objektu, nebojā oriģinālmateriālu.	1
9. Darbu tehnoloģiju un instrumentu lietošana restaurācijas programmas īstenošanā. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 3)</i>	Ievēro darbu tehnoloģisko procesu secību darbu izpildē.	1
	Darba instrumentus lieto atbilstoši darba uzdevumam.	1
	Darba instrumentus lieto atbilstoši instrumenta paredzētajam pielietojumam/instrukcijai.	1
10. Dalība šķiedru materiāla objekta restaurācijas/konservācijas procesā, izmantojot dažādas restaurācijas metodes. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Seko līdzi darba gaitai un sasniedzamajam rezultātam/darba uzdevumam.	2
	Rūpīgi un precīzi izpilda darbus.	5
11. Dalība restaurējamā/konservējamā objekta konstrukcijas nostiprināšanas darbos un demontēto detaļu montāžas procesā. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Seko līdzi darba gaitai, secībai un sasniedzamajam rezultātam / darba uzdevumam.	3
	Izpilda darbu, saudzējot un nebojājot oriģinālu.	2
12. Restaurētā objekta novērtēšana. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 8)</i>	Darbus veic patstāvīgi, atbilstoši darba uzdevumam.	2
	Darbus veic, ievērojot laika grafiku.	2
	Plāno un ievēro savu darbu izpildes laiku.	1
	Restaurācijas programmu izpilda pilnībā.	1
	Sasniegtais rezultāts atbilst restaurācijas programmai.	1
	Sadarbojas ar darba vadītāju visos restaurācijas procesos.	1
13. Restaurācijas pases aizpildīšana. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Patstāvīgi aizpilda restaurācijas pasi.	2

Kvalifikācijas darbs novērtēts ar atzīmi

Kvalifikācijas darba vērtējums tiek izteikts ballēs atbilstoši vērtēšanas skalai:

Iegūto punktu skaits	1–5	6–11	12–17	18–24	25–27	28–30	31–33	34–37	38–39	40–41
Uzdevumu izpildes apjoms (%)	1–14	15–29	30–44	45–59	60–67	68–75	76–83	84–91	92–96	97–100
Vērtējums ballēs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(pēc 10 ballu sistēmas)

Darba vadītāja darbavieta un ieņemamais amats / profesionālā kvalifikācija

Paraksts

Paraksta atšifrējums

20__ . gada “_____” _____

**Profesionālās kvalifikācijas eksāmena uzdevumu izpildei nepieciešamo
MATERIĀLO LĪDZEKĻU PAPLAŠINĀTS SARAKSTS**
**Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors, profesionālā
kvalifikācija "Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis", 4. LKI līmenis**

Tehnoloģiskās iekārtas, aprīkojums un darba instrumenti	Eksāmena norisei nepieciešams: • atsevišķa darba vieta katram izglītojamajam, • dators ar piekļuvi interneta pieslēgumam, • projektors, • ekrāns, • skandas, • podesti, stendi. Katram eksaminējamajam 2. uzdevuma izpildei nepieciešami darba instrumenti un materiāli atbilstoši restaurējamajam priekšmetam.
Materiāli, palīgmateriāli u.tml.	Katram eksaminējamajam nepieciešams: • A4 formāta papīrs – 5 lapas, • kancelejas piederumu komplekts (pildspalva, zīmulis, dzēšgumija) – 1 gab.

**Profesionālās kvalifikācijas eksāmena
UZDEVUMU KOMPLEKTS**

**Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors, profesionālā
kvalifikācija "Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis", 4. LKI līmenis**

Darba uzdevums

Darba uzdevums ir ar atbilstošiem darba paņēmieniem restaurēt objektu no doto priekšmetu grupām:

- apģērbi (piemēram, kleitas, jakas, zeķes, lakati u.c.);
- aksesuāri (piemēram, somas, cepures, maki, kurpes, jostas u.c.);
- lietišķi dekoratīvie priekšmeti (piemēram, gobelēni, sedziņas, galdauti, tamborējumi, tapetes, kartītes, periodika, grāmatas u.c.);
- sadzīves priekšmeti (piemēram, galdauti, gultasveļa, lakati, rokraksti, publikācijas, grāmatas u.c.);
- interjera priekšmeti (piemēram, mēbeļu audumi, pārklāji, gobelēni, lampas, aizslietņi, tapetes u.c.),

un izstrādāt restaurācijas pasi (precizē eksaminācijas institūcija, piemērs 1. pielikumā).

1. uzdevums. Iegūt, izpētīt un apstrādāt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju, aizpildīt restaurācijas pasi (1., 2. pielikums). Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu un atbildēt uz komisijas jautājumiem.

(prezentēšanas laiks 10 min., diskusija ar eksaminācijas komisiju 10 min., kopā 20 min.)

1.1. Raksturot priekšmeta/objekta stāvokli (kartogrammas/bojājumu shēmas (1. pielikuma 9.2. punkts), materiāli (1. pielikuma 4. punkts), fotofiksācija (1. pielikuma 9.1. punkts), uzmērīšana (1. pielikuma 1. punkts)) un iegūto informāciju iekļaut restaurācijas pasē.

1.2. Izpētīt priekšmetu/objektu pirms restaurācijas (1. pielikuma 2.–3. punkts) (vēsturiskā, mākslinieciskā izpēte, iepriekšējā restaurācija/labošana/remonts) un iegūto informāciju iekļaut restaurācijas pasē.

1.3. Sastādīt restaurācijas programmu (1. pielikuma 5. punkts).

1.4. Izstrādāt prezentāciju (3. pielikums) par restaurējamo objektu un darba programmu.

1.5. Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu un atbildēt uz komisijas jautājumiem.

2. uzdevums. Restaurēt koka priekšmetu/objektu, prezentēt restaurācijas procesu un atbildēt uz komisijas jautājumiem.

(prezentēšanas laiks 15 min., diskusija ar eksaminācijas komisiju 15 min., kopā 30 min.)

2.1. Realizēt darba uzdevumu atbilstoši restaurācijas programmas punktiem.

2.2. Dokumentēt darba procesu (1. pielikuma 7. punkts), nepieciešamo informāciju iekļaut restaurācijas pasē.

2.3. Izstrādāt rekomendācijas objekta glabāšanai, uzturēšanai, kopšanai (1. pielikuma 8. punkts).

2.4. Izstrādāt prezentāciju (4. pielikums) par objektu, darba uzdevumu un izpildīto restaurācijas programmu.

2.5. Prezentēt priekšmeta/objekta restaurācijas procesu un atbildēt uz eksaminācijas komisijas jautājumiem.

3. uzdevums. Atbildēt rakstiski uz trīs zināšanu pārbaudes jautājumiem par restaurācijas jēdzieniem, koka objekta preventīvo konservāciju, koka objekta demontāžu un zudušo elementu atdarināšanu.

(izpildes laiks 40 min.)

3.1. Kādi ir kultūras mantojuma veidi? Pie katra veida uzskaitīt divus piemērus.

3.2. Kāpēc koka objektus, mēbeles nav ieteicams novietot, glabāt tuvu apkures ierīcēm, radiatoriem?

3.3. Kādi ir bojātā šellakas lakošanas noņemšanas paņēmieni no finierētas mēbeļu virsmas? Uzrakstīt divus.

**Profesionālās kvalifikācijas eksāmena uzdevumu izpildes
VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI**

**Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors, profesionālā
kvalifikācija "Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis", 4. LKI līmenis**

Vērtēšanas kritēriji

Uzdevums	Veicamās darbības	Maksimāli iegūstamais punktu skaits
1. Iegūt, izpētīt un apstrādāt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju, aizpildīt restaurācijas pasi. Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 36)	Restaurējamā priekšmeta/objekta stāvokļa pirms restaurācijas raksturošana.	7
	Kartogrammas / bojājumu shēmas izstrāde.	5
	Fotofiksācijas veikšana.	10
	Restaurējamā priekšmeta/objekta uzmērīšana.	2
	Restaurējamā priekšmeta/objekta izpēte pirms restaurācijas.	4
	Restaurācijas programmas sastādīšana.	1
	Izpētes informācijas un restaurācijas programmas prezentēšana.	7
2. Restaurēt šķiedru materiālu priekšmetu/objektu, prezentēt restaurācijas procesu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 70)	Objekta restaurēšana.	48
	Darba procesa dokumentēšana, nepieciešamās informācijas ierakstīšana restaurācijas pasē.	10
	Rekomendāciju objekta glabāšanai, uzturēšanai, kopšanai izstrāde.	5
	Restaurējamā priekšmeta/objekta restaurācijas procesu prezentēšana un atbildēšana uz eksaminācijas komisijas jautājumiem.	6
	Restaurācijas pases aizpildīšana.	1
3. Atbildēt rakstiski uz pieciem zināšanu pārbaudes jautājumiem par restaurācijas jēdzieniem, šķiedru materiāla priekšmeta glabāšanas noteikumiem, šķiedru materiāla priekšmeta demontāžu un zudušo elementu atdarināšanu. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 26)	Atbildēšana uz 1. jautājumu.	6
	Atbildēšana uz 2. jautājumu.	6
	Atbildēšana uz 3. jautājumu.	6
	Atbildēšana uz 4. jautājumu.	2
	Atbildēšana uz 5. jautājumu.	6
Kopējais maksimāli iegūstamais punktu skaits		132

Paplašināts vērtēšanas kritēriju apraksts

1. uzdevums. Iegūt, izpētīt un apstrādāt darba uzdevuma veikšanai nepieciešamo informāciju, aizpildīt restaurācijas pasi (1., 2. pielikums). Prezentēt izpētes informāciju un darba programmu. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 36)

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķirjamie punkti
1.1. Restaurējamā priekšmeta/objekta stāvokļa pirms restaurācijas raksturošana (1. pielikuma 4. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 7)</i>	Identificēta objekta materiālu piederība materiālu grupai.	2
	Raksturota vide / noteikta objekta iepriekšējās atrašanās vietas ietekme uz objektu.	1
	Precīzi uzskaitīti bojājumu veidi un to apjoms.	2
	Aprakstīti bojājumu iespējamie rašanās iemesli.	1
	Aprakstīts objekta konstrukcijas stāvoklis.	1
1.2. Kartogrammas / bojājumu shēmas izstrāde (1. pielikuma 9.2. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)</i>	Izstrādāta kartogramma / darba zīmējums.	1
	Kartogrammā precīzi atzīmēti bojājumi.	2
	Izmantoti pārskatāmi un saprotami grafiskie attēlojumi/apzīmējumi.	1
	Kartogrammas attēlojums ir veikts precīzi un akurāti, bez svītrojumiem / redzamiem labojumiem.	1
1.3. Fotofiksācijas veikšana (1. pielikuma 9.1. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)</i>	Fiksētas visas objekta pozīcijas (fragments, plakne, detaļas, saistība ar vidi, tuvplāns). <i>(1 punkts par katru objekta pozīciju)</i>	5
	Objekta kopskats fiksēts ar mērogu skalu restaurācijas posmos (pirms restaurācijas, pēc restaurācijas). <i>(1 punkts par katru restaurācijas posmu)</i>	2
	Fotoattēli ir:	
	• atbilstoša izmēra,	1
	• ar skaidri saskatāmām detaļām.	1
	Fotoattēli ir numurēti, un tiem pievienotas anotācijas.	1
1.4. Restaurējamā priekšmeta/objekta uzmērīšana (1. pielikuma 1. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 2)</i>	Precīzi nomērītas objekta galvenās dimensijas atbilstoši objekta formai (augstums, platums, biezums, dziļums, garums, diametrs).	1
	Izmantotas atbilstošas mērvienības.	1
1.5. Restaurējamā priekšmeta/objekta izpēte pirms restaurācijas (1. pielikuma 2.–3. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Precīzi norādīta izpētē iegūtā informācija par restaurējamo objektu.	1
	Objekta aprakstā iekļauta informācija par vēsturisko informāciju.	1
	Objekta aprakstā iekļauta informācija par māksliniecisko izpēti (stils, kompozīcija, sižets).	1
	Objekta aprakstā iekļauta informācija par iepriekšējo restaurāciju/labošanu/remontu.	1
1.6. Restaurācijas programmas sastādīšana (1. pielikuma 5. punkts). <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)</i>	Programmā iekļauti punkti atbilstoši darba uzdevumam.	1
1.7. Izpētes informācijas un restaurācijas programmas prezentēšana, atbildēšana uz komisijas jautājumiem. <i>(maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)</i>	Izstrādātās prezentācijas atbilst tehniskajām prasībām (norādījumus skat. 3. pielikumā).	1
	Skaidri prezentē restaurācijas izpētes informāciju.	1
	Skaidri prezentē restaurācijas programmu.	1
	Lieto atbilstošu profesionālo terminoloģiju un valsts	1

iegūstamais punktu skaits 7)	valodu.	
	Atbildes uz jautājumiem liecina par eksaminējamā izpratni par plānotās restaurācijas programmas turpmāko izpildi.	3

2. uzdevums. Restaurēt šķiedru materiālu priekšmetu/objektu, prezentēt restaurācijas procesu un atbildēt uz komisijas jautājumiem. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 70)

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji	Piešķiramie punkti
2.1. Objekta restaurēšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 48)	Darba vadītāja novērtējums (skat. 5. pielikumu "Darba vadītāja kvalifikācijas darba novērtējums").	41
	Objekta restaurācija veikta atbilstoši programmai.	1
	Objekts restaurēts kvalitatīvi:	
	• lietoti piemēroti materiāli,	1
	• nav bojāts oriģinālais materiāls,	2
	• darbs izpildīts rūpīgi,	1
	• detaļas, slāņi un materiāli ir nostiprināti,	1
	• novērsts aktīvs bioloģiskais apaugums.	1
2.2. Darba procesa dokumentēšana (1. pielikuma 7. punkts). (maksimāli iegūstamais punktu skaits 10)	Norādīts darba procesa pamatojums.	2
	Norādīta metode, tehnoloģija.	2
	Norādīta receptūra, materiāli.	2
	Norādītas iekārtas, instrumenti un/vai darbarīki.	2
	Norādīts katra restaurācijas darba procesa ilgums (min, h, dienas).	2
2.3. Rekomendāciju objekta glabāšanai, uzturēšanai, kopšanai izstrāde (1. pielikuma 8. punkts). (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Norādīti objekta uzglabāšanas nosacījumi (apgaisojums, mitrums, temperatūra). (1 punkts par katru norādīto nosacījumu)	3
	Norādīts objekta uzglabāšanas veids (iepakojums, novietojums). (ja attiecīgajam objektam tas nav paredzēts, tad saņem 1 punktu)	1
	Iekļautas rekomendācijas objekta uzturēšanai/ kopšanai (objekta apsekošana, kopšanas veids).	1
2.4. Restaurējamā priekšmeta/objekta restaurācijas procesu prezentēšana un atbildēšana uz eksaminācijas komisijas jautājumiem. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Izstrādātā prezentācija atbilst tehniskajām prasībām (norādījumus skat. 4. pielikumā).	1
	Prezentācija skaidri reprezentē objekta restaurācijas procesu, rezultātus un secinājumus, kas atbilst darba uzdevumam.	1
	Lieto atbilstošu profesionālo terminoloģiju un valsts valodu.	1
	Atbildes uz jautājumiem liecina par eksaminējamā izpratni par konkrētā objekta restaurācijas procesu.	3
2.5. Restaurācijas pases aizpildīšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 1)	Pase noformēta atbilstoši prasībām/paraugam.	1

3. uzdevums. Atbildēt rakstiski uz pieciem zināšanu pārbaudes jautājumiem par restaurācijas jēdzieniem, šķiedru materiāla priekšmeta glabāšanas noteikumiem, šķiedru materiāla priekšmeta demontāžu un zudušo elementu atdarināšanu. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 26)

Veicamā darbība	Vērtēšanas kritēriji/ Pareizās atbildes	Piešķiramie punkti
3.1. Atbildēšana uz 1. jautājumu: "Kādi ir kultūras mantojuma veidi?", piemēru uzskaitīšana. (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Pareizi nosauc kultūras mantojuma veidus: • nekustamie kultūras pieminekļi; • kustamie kultūras pieminekļi. <i>(1 punkts par katru pareizi nosauktu veidu)</i>	2
	Pareizi nosauc pie katra kultūras mantojuma veida divus piemērus: • nekustamie kultūras pieminekļi ir atsevišķi objekti vai kompleksi objekti kā ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, atsevišķas apbedījuma vietas u.c. objekti, kas saistīti ar vietu, kur tie atrodas; • kustamie kultūras pieminekļi ir atsevišķi objekti vai kompleksi objekti kā arheoloģiskie atradumi, senlietas, nekustamo pieminekļu elementi, vēsturiskas relikvijas, mākslas darbi u.c. objekti, kuri nav saistīti ar konkrētu vidi un kurus var pārvietot. <i>(1 punkts par katru pareizi nosauktu piemēru)</i>	4
3.2. Atbildēšana uz 2. jautājumu: "Kādus mazgāšanas līdzekļus izvēlēties vēsturisko tekstiliju mazgāšanai? Kādas ķīmiskas vielas un to savienojumi tā sastāvā nav pieļaujami?" (maksimāli iegūstamais punktu skaits 5)	Pareizi atbild uz jautājumu: izvēlēties sertificētus un vēsturisko tekstiliju materiāliem atbilstošus mazgāšanas līdzekļus vai pēc iespējas neitrālākus mazgāšanas līdzekļus, ievērojot katras mazgājamās tekstilšķiedras fiziskās un ķīmiskās īpašības.	2
	Mazgāšanas līdzekļu sastāvā nav pieļaujami: • optiskie (vizuālie) balinātāji/balinošas vielas; • fosfāti; • smaržvielas. <i>(1 punkts par katru pareizi nosauktu vielu)</i>	3
3.3. Atbildēšana uz 3. jautājumu: "Kādi nosacījumi jāievēro, pārcilājot dokumentus un rokrakstus?" (maksimāli iegūstamais punktu skaits 6)	Pareizi atbild uz jautājumu. Ievēro nosacījumus: • oriģināli jāizmanto, cik maz vien iespējams; • pirms priekšmeta satveršanas jāuzvelk tīri, mīksti cimdi; • vienlaikus nedrīkst nest vairākus iespieddarbus; • pārņemšanai jāizmanto palīgiekārtas – plātņveida paliktņi; • oriģinālus nedrīkst novietot uz cietas virsmas bez papīra paliktņa; • oriģinālus nedrīkst vilkt vai bīdīt pa virsmu, jo tas var radīt mehāniskus bojājumus. <i>(1 punkts par katru pareizi nosauktu nosacījumu)</i>	6
3.4. Atbildēšana uz 4. jautājumu: "Kā pareizi sarullēt plakanu tekstiliju?" (maksimāli iegūstamais punktu skaits 4)	Pareizi atbild uz jautājumu: tekstiliju sarullē uz kartona caurules, kas ir nedaudz garāka par sarullējamā auduma platumu. Pirms tam cauruli rūpīgi notina ar bezskābes papīru vai nebalinātu kokvilnas audumu, lai tekstilija nenonāktu saskarē ar kartonu. Tekstiliju novieto starp diviem nebalināta kokvilnas auduma gabaliem, kam ir jābūt nedaudz lielākiem par	4

	saglabājamo priekšmetu. Tekstilija uz ietinamā auduma jānovieto tā, lai, atritinot rulli, priekšmeta labā puse būtu virspusē. Gludi un vienmērīgi uztin uz ruļļa. Jābūt uzmanīgam, lai uz eksponāta un ietinamā auduma neveidotos ieloces. Audumi ar izšuvumu, aplikāciju u.c. rotājumu uz ietinamā auduma jānovieto tā, lai, attinot rulli, priekšmeta labā puse būtu apakšpusē.	
3.5. Atbildēšana uz 5. jautājumu: "Kādi ir un kādā secībā veicami brošūru vai periodisko materiālu labošanas darbi?". (<i>maksimāli iegūstamais punktu skaits 5</i>)	Pareizi atbild uz jautājumu. Nosauc brošūru vai periodisko materiālu labošanas darbus: • plīsumu un papīra zudumu līmēšana; • lapu salocīšana; • salikšana burtnīcās un sašūšana; • bloka un vāka sasaiste. <i>(1 punkts par katru pareizi nosauktu darbu)</i>	4
	Uzskaita darbus pareizā secībā – plīsumu un papīra zudumu līmēšana, lapu salocīšana, salikšana burtnīcās, sašūšana, bloka un vāka sasaiste.	1

Restaurācijas pases piemērs

Restaurācijas pase

Restaurācija sākta: 2000. gada janvārī
Restaurācija pabeigta: 2005. gada martā
Restaurators: vārds, uzvārds
Uzņēmums: Rundāles pils muzejs
Inventāra nr.: XXX 0000

Objekta nosaukums: **18. gs. sieviešu kurpes**

1. Ziņas par restaurējamo objektu

Autors: nezināms
Datējums: 18. gadsimta pirmā puse
Vieta: Latvija? Lietuva?
Materiāls: āda, koks, zīda damasts, brokāta diegu trese
Izgatavošanas tehnika: šūts
Izmērs: garums – 25 cm, papēža augstums – 6,5 cm, platums – 7cm

2. Objekta īss apraksts

Sieviešu kurpes, izgatavotas no teļa ādas, virspuse apvilta ar gaišu zīda damastu, priekšpusē uzšūta plata sudraba brokāta trese. Papēdis izgatavots no liepas koka un apvilts ar gaišu ziemišķādu jeb zamšādu (āda, kuras virsma tiek noslīpēta, tādējādi to padarot samtaini mīkstu un elastīgu; vācu val. *das Wildleder, das Sämischleder, das Waschleder*, angļu val. *suede, chamois, leather, shammy, wash-leather*). Bijusi dzelzs sprādze, kas zudusi (korodējusi). Šūtas bez apmales, uz vienas liestes, tas nozīmē, ka nav labās un kreisās kājas liestes, bet kurpes valkājot pieņem attiecīgās pēdas formu.

1. attēls. Kurpes pēc restaurācijas

Šāda tipa kurpju papēži raksturīgi 18. gadsimta pirmajai pusei, tie radušies Francijā Luija XV galmā, tas ir, pēc 1715. gada, un vēstures literatūrā tos dēvē par franču jeb *Louis-quinze Absatz*. Papēdis var būt visapkārt apvilts ar audumu vai smalku ādu, bet var arī papēža priekšpusē būt pazoles turpinājums, kā tas ir šo kurpju gadījumā.

Der geschweifte Barockabsatz (auch als Französischer oder Louis-quinze-Absatz bezeichnet), der ursprünglich am Hofe Ludwigs XV. getragen wurde, ist bis auf den heutigen Tag beliebt bei Schuhdesignern.

ENGLAND, 1730er Jahre

Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektors,
profesionālā kvalifikācija "Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis", 4. LKI līmenis

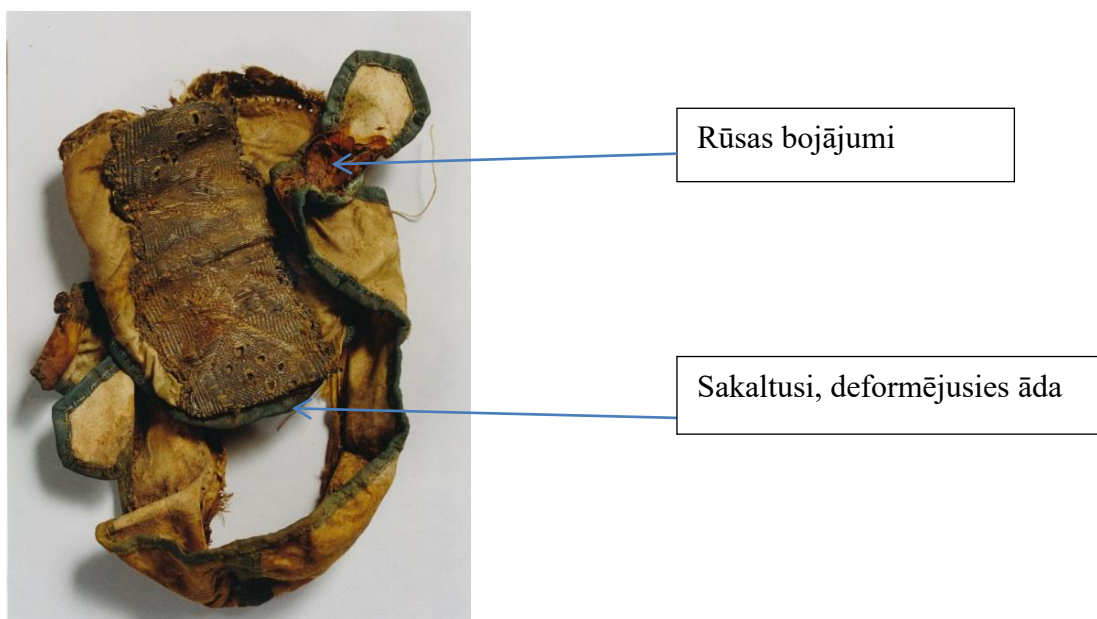
3. Īsas ziņas par priekšmeta vēsturi un iepriekšējo restaurāciju

Kurpes iegūtas Skaistkalnes Romas katoļu baznīcas kapenēs 1968. gadā. Skaistkalnes baznīcas lietā ir ļoti trūcīgas ziņas par atradumiem kapenēs, un arī fotoattēli ir nekvalitatīvi, uz šaurfilmas iemūžināti vispārēji skati. Ieraksts: 8. Zārks – blakus zemē plāksnīte ar gadskaitli 1736, zārkā zaļa zīda kurpes uz augstiem papēžiem.

Kurpes iepriekš nav restaurētas, un tās nav arī nēsātas.

4. Objekta tehniskais stāvoklis pirms restaurācijas

Kurpes sakaltušas, deformējušās, virsa atdalījusies no zoles, jo ir satrunējuši linu diegi, ar ko kurpes bijušas sašūtas. Vienīgi kurpju papēži saglabājuši sākotnējo stāvokli. Aizdares siksnīņas ir korozijas izraisītu produktu bojātas. Korozija skārusi arī audumu, jo kurpēm bijušas dzelzs sprādzes. Virsas ādu un iekšpusi oderējumu bojājuši grauzēji. Kukaiņi bojājuši arī papēžu ādu. Trūkst viena kurpes purngala stiprinājuma.

2. attēls. Kurpes virspuse pirms restaurācijas

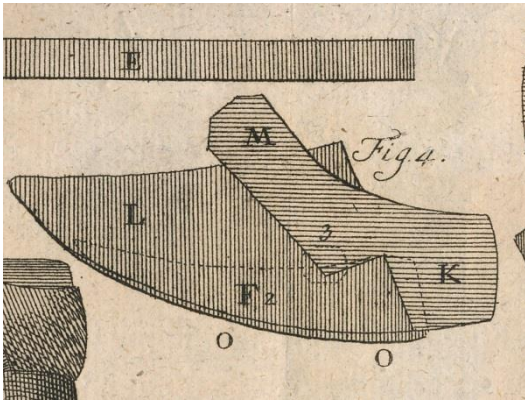
5. Restaurācijas programma

1. Pirms restaurācijas un restaurācijas procesu gaitā veikt priekšmeta fotofiksāciju.
2. Demontēt priekšmetu.
3. Izīrīt un dublēt kurpju auduma detaļas.
4. Mīkstināt ādu.
5. Atjaunot zudušās detaļas.
6. Sašūt kurpes un sagatavot tās eksponēšanai.
7. Priekšmetam veikt fotofiksāciju pēc restaurācijas.

6. Kvalificēta restauratora – darba vadītāja atzinums

7. Restaurācijas procesu apraksts

Nr.p. k.	Darba gaita	Materiali, receptūra, instrumenti
1.	Priekšmetu fotofiksācija pirms restaurācijas.	Vārds, uzvārds
2.	Kurpju apraksts pirms restaurācijas.	
3.	Restaurācijas programmas sastādīšana – kurpju demontāža, ādas mīkstināšana, auduma mazgāšana, dublēšana, ādas zudumu aizstāšana ar jaunu ādu, kurpju sašūšana.	
4.	Kurpju demontāža – Audums atdalīts no ādas, jo tiem ir atšķirīga tīrīšana un konservācija. Demontējot kurpju atsevišķās detaļas, iezīmētas atsevišķas salaidumu vietas, lai šujot sakristu visi adatas dūrienu caurumiņi.	
5.	Ādas mīkstināšana – kurpju ādas detaļas notīrītas ar ūdens un glicerīna tamponu, ieliktas ūdens, spirta un glicerīna šķīdumā mīkstināties.	Glicerīna maisījums: 50 ml spirta, 40 ml H ₂ O, 20 ml glicerīna
6.	Kurpju papēžu restaurācija – tā kā papēžu āda bija stipri bojāta, tā noņemta no koka papēža, notīrīta un bojātās vietas dublētas ar jaunu balto ādu (aitādu). Līmēts ar zivju līmi. Koka papēdis notīrīts, nožāvēts un piesūcināts ar paraloīdu B-72. <i>3., 4. attēls. Kurpes papēža restaurācijas process</i> Atdalot kurpes zoli no papēža priekšpusē, atsedzās palīgdiegu paliekas, ar ko bija nostiprināta ziemeškāda ap papēdi. Restaurācijas procesā stiprinājums tika atjaunots.	Zivju līme; paraloīds B-72 5%
7.	Kurpju ādas virspuses zudumu aizstāšana ar jaunu ādu – noplānināta āda apkārt caurumam, noplāninātas jaunās ādas ielāpa maliņas un pielīmētas ar trušādas līmi, noslogotas ar smilšu maisiņu. Tādā veidā tiek salaboti visi caurumi.	Trušādas līme; ādu plānina ar speciālu nazi uz marmora virsmas
8.	Kurpju auduma tīrīšana – audums ir pietiekami stiprs, lai to varētu mazgāt. Sagatavots mazgāšanas šķīdums – ūdens, mērcēšanas pulveris "Fermenta" (anotācijā rakstīts, ka efektīvi iztīra olbaltumvielu, asins, sviedru u.c. traipus). <i>Sastāvs: nātrija disilikāti, karbonāti 5–15%, anjonu virsmaktīvās vielas, fosfāti, enzīmi < 5%.</i> Audums mērcēts 30° temperatūrā, 1–2 % šķīdumā 5 stundas, skalots tekošā ūdenī. Sagatavots mazgāšanas līdzekļa "Kastanis" šķīdums, kurā iemērkti izskalotie audumi. Tie tamponēti ar dabīgo sūkli un skaloti. Šķīdums mainīts četras reizes. Uz rūsas plankumiem, kas radušies no	Fermenta 2 % šķīdums; "Kastanis" 3 %; citronskābe 10 %

	dzelzs sprādzes, uzliktas citronskābes kompreses, kas pārklātas ar plēvi, lai nežūst. Kompresē atstāta 45 min. Pilnībā rūsu iztīrīt nav iespējams, jo tad arī audums aizietu bojā. Ja priekšmetu glabās atbilstošos apstākļos, rūšēšanas procesam nevajadzētu atsākties. Tāda arī ir pasaules restaurācijas pieredze, proti, netīrīt traipus par katru cenu, jo tad jālieto agresīvas tīrīšanas metodes, kas neatgriezeniski bojā auduma šķiedras.	
9.	Kurpju auduma detaļu dublēšana – sagatavots dublējamais audums, exselsiors, tas izmazgāts, tonēts melnā tējā, apsmidzināts ar polimēra sveķu AK-45 10 % šķīdumu acetona. Tam piegludināts oriģinālais audums. Auduma maliņas apkārt caurumiem nostiprinātas, piešujot ar tonētu gāzes pavedienu, pēc tam nogludinātas.	AK – 45 10%
10.	Brokāta tresu tīrīšana – vispirms treses mazgātas mazgāšanas līdzekļa "Kastanis" šķīdumā, skalotas, tad iemērkta nātrija heksametafosfāta šķīdumā, lai attīrītu no metāla oksīdiem. Skalotas un žāvētas.	"Kastanis" 2 %; nātrija heksameta- fosfāts (NaPO ₃) ₆ 10 %
11.	Kurpju sašūšana – aizmugurē sašūtas abas papēdi aptverošās daļas, ko 18. gadsimta rokasgrāmatā sauc Quartiere (literatūrā sastopams nosaukums Fersenteil). Šī daļa izgriezta kopā ar kurpes siksnīņu, kur ielikta sprādze vai lente, ar ko sasiet kurpi. Audums nostiprināts uz attiecīgās ādas detaļas un sašūts kopā. 5. attēls. Oriģinālais kurpes aizmugures šuvums Pirms demontāžas iezīmēta vieta, lai, kurpi pēc konservācijas sašujot, visas detaļas saietu atkal kopā. K – papēdi aptverošā daļa M – siksnīņa F₂ – ādas sloksne, ko liek kurpes iekšpusē malas stiprināšanai 3 – ādas gabaliņš, ko piešuj iekšpusē detaļu salaiduma stiprumam L – kurpes virspuse (Oberleder) Kurpju mēlīte parasti tika izgriezta kopā ar virspusi. Šūts ar ievaskotu linu diegu ar divām adatām. Kurpju augšējai malai visapkārt bija piešūta zila zīda lente, tāda bija arī aizmugurē, kas nosedza papēža vīli. Sarežģītākais bija virsmas sašūšana ar zoli, jo šīm kurpēm nebija t.s. rantes, kuru piešuj pie kurpes virspuses un tad pie zoles. Sāk šūt no purngala vidus un tad pa gabaliņam uz abām pusēm. Šuj līdz papēža leņķim. Tad piešuj papēža ādu. Kad tas izdarīts, ieliek koka papēdi un šuj zoles galu pie papēža	Līkā adata, īlens, vaskots linu diegs

priekšpusē. Koka papēža apakšā ar koka tapu nostiprina biezu ādu, kuru sašuj ar ziemišķādas apvilkumu.

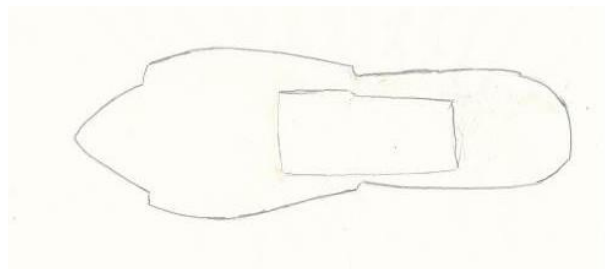
6. attēls. Kurpes papēža fragments pēc restaurācijas

Kurpes iekšpusē bija t.s. saistzole, kas nebija piešūta pie virspuses, bet tikai ielikta. Tai galā bija piešūts speciāls kurpes purngala stiprinājums.

7. attēls. Saistzole un purngala stiprinājums restaurācijas procesā

Viena stiprinājuma trūka, un to izgatavoja no jauna. Saistzoles vidusdaļā bija pielīmēts garens ādas gabals, kas domāts, lai pēda labāk sakļautos ar zoli.

8. attēls. Saistzoles un pēdas stiprinājuma zīmējums

Kurpju sprādzes bija pilnībā sarūsējušas, un tās restaurēt nebija iespējams. Pēc rūsas paliekām pie auduma un ādas varēja noteikt to formu un izmērus, un tās tika izgatavotas no jauna. To veica Jānis Līdaka. Noslēgumā tika piešūtas brokāta treses.

9. attēls. Kurpes virspuse pirms restaurācijas

10. attēls. Kurpes iekšpuse pirms restaurācijas

11. attēls. Kurpes pirms restaurācijas: atdalījušās kurpju virspuses, deformētas zoles

12. attēls. Kurpes virspuses detaļas pēc iztīrīšanas: kreisajā pusē ādas detaļas, labajā – atbilstošas zīda auduma detaļas

13. attēls. Kurpes papēdis pirms restaurācijas: redzami ādas bojājumi

14. attēls. Kurpes papēdis pēc konservācijas: ievilkti jauni linu diegi papēža iekšpusē

15. attēls. Bojājumu shēma. Bojājumu veidi un to izvietojums. 1. – ādas purngals; 2. – kreisā mala (āda); 3. – labā mala (āda); 4. – brokāta lente; 5. – auduma purngals; 7. – kreisā mala (brokāts); 8. – labā mala (brokāts); 9. – auduma lentīte.

8. Rekomendācijas objekta glabāšanai un eksponēšanai

Priekšmetu neeksponēt un neglabāt mitrā vai pārāk sausā telpā, tiešā siltuma avota tuvumā, saules gaismā, nepakļaut putekļiem un citāda veida apkārtējā gaisa nelabvēlīgai ietekmei. Ievērot Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumus Nr. 956.

9. Pielikumi

Attēlu saraksts

1. Kurpes pēc restaurācijas
2. Kurpju virspuse pirms restaurācijas
- 3.–4. Kurpes papēdis restaurācijas procesā
5. Oriģinālais kurpes aizmugures šuvums
6. Kurpes papēža fragments pēc restaurācijas
7. Kurpes saistzoles un purngala stiprinājums darba procesā
8. Saistzoles un pēdas stiprinājuma zīmējums
9. Kurpes virspuse pirms restaurācijas
10. Kurpes iekšpuse pirms restaurācijas
11. Kurpes pirms restaurācijas
12. Kurpes virspuses detaļas pēc iztīrīšanas
13. Kurpes papēdis pirms restaurācijas
14. Kurpes papēdis pēc konservācijas
15. Bojājumu shēma

Uzziņu avoti

- Appelbaum, B. *Guide to Environmental Protection of Collections*. Madison, Connecticut: Sound View Press, 1991
- Appendix K: Curatorial Care of Textiles. MPS Museum Handbook, Part1, 2002 [skatīts 2022. gada 30. oktobrī]. Pieejams: <https://www.nps.gov/museum/publications/mhi/appendix%20k.pdf>
- Atlas of Damage Descriptions of archival Materials*. Arhivimaterjalide kahjustuste atlas. *Arhīva dokumentu bojājumu katalogs*. Tartu: Rahvusarhiiv, 2013.
- Bārdena, B. *Izšuvumi*. Rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2004.
- Bērziņa, V. *Tekstilmateriālu apdare*. Rīga: Avots, 1987.
- Ellis, M. H. (ed.) *Historical Perspectives in the Conservation of Works of Art on Paper*. Los Angeles, California: Getty Conservation Institute, 2014.
- Flecker, L. *A Practical Guide to Costume Mounting*. London: Routledge, 2007.
- Flury-Lemberg, M. *Textilkonservierung im Dienste der Forschung*. Bern: Abegg-Stiftung, 1988.
- Historische Textilien Konservierung, Deponierung, Ausstellung*. Restauratorenblätter Band 27. Klosterneuburg: Verlag Stift Klosterneuburg, 2007/2008.
- IFLA Principles For The Care And Handling Of Library Material [skatīts 2021. gada 11. jūnijā]. Pieejams: <https://www.ifla.org/publications/node/8712>
- Kalniņa, G. *Šūšanas ABC*. Rīga: Avots, 1983.
- Kalniņš, M. *Mazgāšana un ķīmiskā tīrīšana mājsaimniecībā*. Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība, 1963.
- Latviešu tautas tērpi*. 1., 2., 3. daļa. Rīga: Latvija Nacionālais vēstures muzejs, Jāņa sēta, 1995–1998.
- Lennard, F., Hayward, M. (eds.) *Tapestry Conservation Principles and Practice*. London: Routledge, 2005.
- Ministru kabineta 2006. gada 21. novembra noteikumi Nr. 956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu" [skatīts 2021. gada 11. jūnijā]. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/148769-noteikumi-par-nacionalo-muzeju-krajumu>
- Muzejisko priekšmetu saglabāšana*. Rīga: Muzeju valsts pārvalde, 2004.
- Prīberga, D. *Senās mežģīnes Latvijā*. Rīga: Zelta grauds, 2007.
- The Museum Handbook, Part 1, Museum Collections NPS, Washington, DC 2016 [skatīts 2022. gada 30. oktobrī]. Pieejams: <https://www.nps.gov/museum/publications/mhi/mhi.pdf>